ТЕМА № 5: «Основи гігієни праці та виробничої санітарії»
Тема уроку № 26: «Санітарно-побутове забезпечення працюючих. Медичні огляди»

Санітарно-побутове забезпечення працівників

Санітарно-побутові приміщення входять до комплексу допоміжних приміщень підприємств. Санітарно-гігієнічні вимоги до них диктуються санітарними нормами та правилами (СНІП). **До загальних і спеціальних побутових приміщень належать**: гардеробні, душові, умивальники, кімнати особистої гігієни жінок, пункти харчування, місця для паління, приміщення для прання, хімічної чистки, сушки та ремонту робочого одягу і взуття, приміщення для обігріву працівників тощо.

Гардеробні приміщення зазвичай знаходяться поруч з душовими.

Кількість місць при збереженні одягу в гардеробних повинна відповідати:

- при збереженні одягу на вішалках — кількості працівників у двох суміжних, найбільш численних змінах;
- при збереженні одягу в шафах — кількості, що відповідає списку працівників.

Гардеробні мають бути обладнані лавами 0,3 м завширшки. Крани в умивальниках встановлюють з розрахунку один кран на 7—20 чоловік.

Для чоловіків та жінок умивальні кімнати влаштовують у різних приміщеннях. Кожен індивідуальний умивальник повинен бути з обов'язковим підключенням гарячої та холодної води.

Душові обладнують у приміщеннях, суміжних з гардеробними.

Площа приміщення для відпочинку повинна бути з розрахунку 0,2 м2 на одного працівника у найчисленнішій робочій зміні, яка користується цим приміщенням для відпочинку (але не менше 18 м2).

Забороняється використання побутових приміщень не за призначенням. Усі побутові приміщення на видному місці повинні мати укомплектовані аптечки.

Дезінфекцію побутових приміщень необхідно робити не рідше 1 разу на місяць.

Приміщення для паління повинно мати площу не менше 9 м2. Приміщення для особистої гігієни жінок передбачається на підприємстві, якщо кількість жінок, що працюють у найчисленнішій зміні — не менше 15.

Для забезпечення працівників питною водою обладнують фонтанчики або закриті бачки з фонтануючими насадками. Один фонтанчик обладнують на 100 чоловік. Питна Вода повинна мати температуру 8—20° С. Відстань від робочих місць до питної води не повинна перевищувати 75 м.

На підприємствах з кількістю працюючих понад 300 чоловік мають функціонувати здоров пункти, які обов'язково мають бути укомплектовані необхідними медикаментами.

Здоровпункти розміщуються на перших поверхах допоміжних або виробничих будівель. Відстань від робочих місць до здоровпункту не повинна перевищувати 1000 м.

Щорічні медичні огляди неповнолітніх та осіб до 21 року

Усі особи молодше вісімнадцяти років приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду і в подальшому, до досягнення 21 року, щороку підлягають обов'язковому медичному огляду.

Мета цих оглядів — установлення фізичної й психофізіологічної придатності осіб до роботи за конкретно визначеною професією, спеціальністю та спостереження за станом їх здоров'я, виявлення ранніх ознак впливу шкідливих виробничих умов на організм.

Придатність неповнолітніх до роботи взагалі й за конкретною професією зокрема встановлюється медичною установою відповідно до спеціальних переліків медичних протипоказань до роботи та виробничого навчання підлітків.

Якщо внаслідок медичного огляду виявиться, що робота, яку обрав підліток, протипоказана йому за станом здоров'я, неповнолітньому *може бути запропонована інша робота*, що відповідає його стану здоров'я.

Якщо у результаті обов'язкового щорічного медичного огляду виявиться, що неповнолітній або особа віком до 21 року за станом здоров'я *не може зовсім або тимчасово виконувати свою роботу, то медична установа направляє його на лікування або робить висновок щодо необхідності переводу його на іншу роботу*.

Відповідно до статті 19 Закону України «Про охорону праці» власник зобов'язаний за свої кошти організувати проведення періодичних медичних оглядів осіб віком до 21 року.

За час проходження медичного огляду за працівником зберігається місце роботи і середній заробіток.

Власник має право притягнути до дисциплінарної відповідальності й зобов'язаний відсторонити працівника від роботи без збереження його заробітної плати, якщо той ухиляється від проходження обов'язкового медичного огляду.

Працівник має право:

- отримати інформацію про стан свого здоров'я на основі висновків медичної комісії;
- відмовитися від роботи, яка протипоказана йому згідно з медичними висновками.

Працівник зобов'язаний проходити в установленому порядку і визначені терміни медичні огляди та виконувати усі надані медичні рекомендації.